

מה:

עין משפט
נר מצוה

פא א מײַ פֿ״ן מהל' עבודת כוכבים הל' יא קמג לאוין מה טוש״ע י״ד ס׳ קמב סע׳ ט: **פב** ב ג מײַ שס ועיין זכ״מ טוש״ע שס סע׳ י: **פג** ד ה מײַ שס טוש״ע שס סע׳ ט:

פד' ו ז מ"י פ"י מהל'
מעשר שני ונטע
רבעי הלכה כ טוש"ע י"ד
ס' רל"ד סעי' יב:

לְעִזֵּי רֵשׁ"י

לייטוג"א. חסה.

רבינו חננאל

[מַתְנִי] לֹא יֵשֶׁב טְהוֹר.
וְהָאֲרַשֶּׁה אֵלַי קוֹמָה.
וְאִיזְקִינָא בְּצֵל קוֹמָה.
וְכֹשֶׁשׁ בְּצֵל צִיֵּלָה שְׁהוּא
טְהוֹר. לֹא יַעֲבֹר חֲתָנָה
אֶת עֵבֶר סַמָּא. מִיֵּשׁ
אִשָּׁא שְׁאֵן שֶׁ
מְקַרְבֵּת תִּנְמָצָא מֵאֲדָל
בְּחִקְרֵיבָתָא עֲבֹדָת כּוֹכְבִּים
שְׁפִירָאָתָא זְבוּי שְׁמִיטָה
וְכִבְרָתָא לְמַעַלֵּל מַשְׁמַע
כִּכְמָ: פְּרִשְׁתָּה אֲשֶׁרֶה זֹ
אֶת פִּחְתָּא מְגַלְלֵי רִישֵׁי
הַיָּתָה נוֹטֵה בְּרִשּׁוֹת הָאֲדָם
בְּכַפּוֹת מְכַדֵּי קוֹמַת הָאֲדָם
אֶת פִּחְתָּא מְגַלְלֵי רִישֵׁי
הַיָּתָה מְסַרְסֵרֵת בְּכַבְדֵּי
בְּנֵי אָדָם וּמוֹשַׁכָּת אוֹתָם
שְׁמַצְמָצָת מֵאֲדָל גּוֹלְתָה.
אִם עֵבֶר תַּחֲתֵיהֶם
שְׁאֵן בְּרָשִׁי הָאֲמִיזִין
שִׁיעוֹר לְהִיֵּלֵל.
וְאִיזְקִינָא לֹא יֵשֶׁב אֲחֵרִיתָא
אֵלַי כִּיכָא אֲחֵרִיתָא
עוֹבֵר בְּחֲתָלָה וְאִפְּלִי הֵכָּ
אֵלַי הוּא אֵלַי חֲשׁוֹב יִדְרֵךְ
בְּרִיצָה. אִם אֵיכָּא יִדְרֵךְ
אֲחֵרִיתָא לֹא יַעֲבֹר אֵלַי
עֵבֶר טְהוֹר. **יְרוּשְׁלָמִי**
הוּא הֶקְבֵּר אֲסוּר בְּהִנָּה
וְצִילֵי מוֹתֵר לֹא כּוֹלֵל בוֹ:
יְרוּשְׁלָמִי אָמַר תַּחֲתֵיהֶם
שְׁאֵן טוֹמָאֵת הַמֵּתִים
מְחֻזָּרִת. לֹדָּךְ (כ)
אִילוּ קֶבֶר שְׁנֹל
הָרִיבִים וְעֵבֶר תַּחֲתֵיהֶם טְהוֹר:
[מַתְנִי] יִרְקַת תַּחַת
הָאֲשֵׁרִשׁ יִרְקַת בִּימוֹת
הַגִּשְׁמִים אֲבָל לֹא בִּימוֹת
הַחֶמֶה שְׁמַחְגִּילֵין בְּצֵל
הָאֲרַשֶּׁה בִּימוֹת הַחֶמֶה
שֶׁהֵשֵׁל צִלָּה לְהוֹן וְאֲסוּר.
וְהָחֻזְרִין יֵשׁ חֶסֶד לֹא
בִּימוֹת הַחֶמֶה וְלֹא בִּימוֹת
הַגִּשְׁמִים שֶׁלֵּילֵיל הַצֵּל
יָפָה לְהוֹן. רַבִּי יוֹסֵפִי
וְרַבִּי יוֹסֵפִי אֵלַי לֹא יֵשֶׁב יְדִי

בימות ההנחיה
 שהנחיה נעשתה פ' עלי
 שהנחה נעשתה פ' עלי
 הירקות הורעין תחתיה
 הורה להן לזבל ומגדלת
 אותן. ומקשין למימרה
 דבר יס' זה וזה גורם
 אסור כיברא ליה פ'
 ההקדקה והנמיה שניה
 גורמין גידול הירקות
 וזוהי דפליה עליה ד' ד' ד'
 יס' ושרו בירקות בימות
 הנמיה וזוהי חשיה ל'
 הנמיה. ככרו זה וזה גורם
 מותר. והא איכא פסעט
 ד' דתנן ר' יס' אמר
 שחוק וזורה לרוע או
 משול יס' (ג) אבל הכא
 הורה רובם על צ' אבל הכא
 הכי אסר ר' יס'.
 דרבנן אדרבנן נמי ל'
 קשיא דלא אסר שר רבנן
 הכא אלא משום דמיה
 פנה בל בירקות מהו
 שמרייה חזק הובל ש'
 נמיה כמו פסעט בכתורות
 פרק ל' אמרי המוקדשים

בהמרגיל בבכור דמה שמש
ערלה פי' כי עץ בעלמא ה

(א) פי' צתמיהה וכן פי' צפ"ס

מה:

יָשָׁב בְּצִיָּה. ולא דמי לללו של היכל (פסחים דף כו.) דהתם היכל למורו שחי אבל אהרע עשרה ללל א"י *סומרנא לעזרעם כוכבים *א"י ארמא דירבא אחרנא. פי' קצר מזה דאי בעינן למימר דהיכל יומר רסן קין לעזר סוף: **ורבנן** סברי זה וזה גורם מותר. פי' כיון שמואל ומ"מ

ואסאסי רבנן ירקות בימות החמה דלא
דמי דהכא עם זצל נבייה ההמה
לגדל ולהחליף זצל הקרקע נמי שהא
של היתר מהני לגדל ולהחליף (ה)
זאכל לגורס דלא חייסין שבויו אסור
ששאותה הגאס שהזל עושה להגין מן
ההחמה אין הקרקע עושה וליכא נמי
זל אחר דהיתר גורס עמו להגין מן
ההמה נמאכא כל הנהא הזל לאיסור
ודמי שפיר לפרה שנתפומה בכרשני
היתר ושל עבודת כוכבים צידד ששניהם
והעילו לפטס הפרה ונקרא וזה
גורס: **ההם** דקארי' **אביבד**.
פי' בקומטרס דלאצדה מתכוין וכבר
בבבולה והוי כעבודת כוכבים שנשתברה
מאליה וקסה צה טובא דלמ"ד (לעיל
מא): עבודת כוכבים שנשתברה
ממאליה אסורה תקשי ואפילו למאן
דשרי נמי הא אין מבזל ישראל
עבודת כוכבים של עובד כוכבים
ועוד דבשל ישראל נמי איירי ר' יוסי
מדמייני ראי' (לעיל דף מד.) מעגל
ומתפלגת שהיא של ישראל ועבודת
כוכבים של ישראל אינה בטלה עולמית
לכן נראה לפי' דקאילו לאביבד דלא
שכיח שיבא ליבול צורי' לרוח שאין נופל
כ"כ צידד ומ"מ אפילו לבי האי גוונא
חייסי רבנן: **נוטעין** יחור ש"ל
וער'ה. וקמ"ל דלא גורינן יחור אטו
אגוז דבייחור לא שייך ציה ערלה:
ואין נוטעין אגוז ש"ל ער'ה. ז"ל
דבאיסור נטיעת אגוז לכתחלה
נמי לא פליגי רבנן דאי פליגי ושרו
אזא כן לדידהו אמאי ערלה צשריפה
ינטעו אותם ויהיה יחורא מהס זה
וזה גורס ודוחק לומר דאלי' התס
באין ראוי' לנטע אלף ודאי צדיעצד
פליגי זכא ר' יוסי לאשמעינן שאס
נגטעוהו אף צדיעצד כל הגדל ממנו
אסור וכדמפרש טעמא מפני שהא
פרי דמשמע שצא להשמיענו היכא
דנטע אגוז של ערלה דאפילו
דיעצד אסורים הפירות והא דנקט
אין נוטעין אידי דמי רישא נוטעין
מנא סיפא אין נוטעין:
שס

התם דקאזיל לאיבוד מתיר הכא דלא קאזיל לאיבוד א
קשיא איפוך ואיבעית אימא לא תיפוך דר' יוסי כד
מרי בריה דרב כהנא ^עמה שמשביח בעור פ
מה שמשביח בנביה פוגם בצל וסבר רבי יוסי
^א(והתניא) "רבי יוסי אומר ינוטעין יחור של ע
של ערלה מפני שהוא פרי ואמר רב יהודה אמ
שאים ינטע והברך והרכיב מותר ותניא נמי

ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי. ואין מרכיבין בכפניות של ערלה. ואמר ר' יהודה

ז מוכח בסנהדרין דף מז ע"ג דכ"ו דלא פניהו טמא. (ב) חסר כאן וי"ל ומשינין התם דהאיל לאיבוד מ

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

ישב צִיִּילָה. האי כל לאו תחת נוף האינן הוא דאס
מיתני ליה ואס ישב טהור דהא קמני סיפא לא יעבור
עבר טמא אלא מן האינן והלאה הלכך לאו אהל הוא
בצומרת או בצמערז או לכל אדם כל ארוך וכשהחמה
עומדת בצממע הרקיע אין לכל דבר
כל אלה תמחו: **תפסיה**. [א] נוף
האינן שהאיל עליו האינן: **ואס עבר**
טמא. כדמפרש בגמרא: **היפס גזולת**
אס הרבים. [ב] שהיה נופה נוטה לרשות
הרבים: **ועבר תפסיה טהור**. דהך
טומאה דרבנן היא וקרא דמיתנין
בגמרא אסמכתא בעלמא היא וכו':
נמי אמר"י ב"ר ר' ישמעאל (לקוח)
דהך טומאה דרבנן היא והיכא גזולת
את הרבים לא גזור רבנן: **בב' פשיטא**.
דלא ישב צִיִּילָה דהא קא מיתני
מעבודת כוכבים: **ולא ציילה**. [ג] שחרית
וערבית **א** שכל ארוך לכל דבר מאד
וכל זמן שלא עברה מדת ארוך הכל
את מדת גזוה קומת האינן הכל עז
וחשוך מכאן ואילן הכל דק וקלוש
והיא כל עלו ואקטריך לאשמועינן
דאפילו צלל צילה לא ישב: **מלל**
דלל קומסה אס ישב טמא. בתמיהה.
והלל אינו מן האינן הוא ולא תחת
נופו: **אין צלל קומסה נמי אס ישב**
טהור. וצללד שלא שב ממש תפסיה
ומשום רישא נקט כל צילה דקמני לא

יֵשׁ לַכַּתְחָלָה וְאֶחָד מֵעֵינַי לְהַפִּיּוֹל בָּלָא
 זֵילָה לֹא יֵשׁ אֲבָל סִיפָא יֵשׁ טַהוּר
 אֲפִילוּ אֲבָל קוּמְתָה קָאִי: מַלְלָא דְבָלָא
 זֵילָה לְכַתְחָלָה יֵשׁ בְּתִמְהָה. כִּיּוֹן
 לְדֹקוּמַת מַתְנֵי אֲבָל קוּמְתָה וּרְשָׁא
 נָמִי דְקַמֵּי לֹא יֵשׁ בָּלָא קוּמְתָה מַלְלָא
 דְבָלָא זֵילָה לַכַּתְחָלָה יֵשׁ וְהָא קָא
 מִיתְהֵי: אִם יֵשׁ טַהוּר. וּבִלְבָד שְׁלָא
 יֵהָא תַחְמִיָּה דְהָא קַמֵּי לְקַמֵּי דְהָא
 עֵבֶר טַמָּא וְכ"ס יֵשׁ: א"ר לֵיכָא
 סְקוּצָה עֲזוּדָה כּוּכְבִּים. וְנִמְלֵא
 הַאֲלִין מֵאֲחֵיל עַל הַתְּקִרֹת עֲלֵיו:
 עֵבֶר דְּהָא עֵבֶר דִּיעֲבָד לֹא טוֹבֵר
 וְהָא עֵבֶר דִּיעֲבָד לֹא טוֹבֵר

לכתחלה: כי מטית הסס. רצ שעת
 סגי נהורא הוה זה מושבו והיתה
 צעירו אסרה גזולה את הדיכים א"ל
 כי מטית הסס: אהרעוני. משכני
 צמרוזה: מתנני' וזרעני תספיה
 ירקוס צימוס הגשמים. שהאילן גם
 הוא קשה להן שמעבד הסמה למבא:
 אזל לא צימוס תספיה. שהלך יפה
 להן: זורירין. לטווא' בלע"ל. לא
 צימוס הסמה ולא צימוס הגשמים.
 שהלך יפה לחרוז לעולם: שהנביא.
 עליו נוסרין צימוס הגשמים מן האילן:
 גב' זה וזה. נבייה לאיסור וקרקע
 עולם דהיתר גורמין לירקות שיגדלו:
 שוקק וזורה לרות. ולא חייש לזבל:
 הסס קאזיל לאיבוד. לאצדה הוא
 מתכרין וכבד בטלה עזרת כוכבים
 ולא גרעה מעבודת כוכבים שנשתברה
 מאלוה הלכך ליכא זה זה גורם שהי
 איז כאז איסור כל כך דלפילו רצנן
 שאם

הַכָּא לֹא אוֹיֵל לְאִיזוֹר. שְׁהִי דִלְכֵּה בְּכָן וְאִין עֲבוּדָה מִמֶּנִּי וְלֹא מִשְׁנֵי דְרֵבִי יוֹסֵף אֲדִרְבֵּי יוֹסֵף כְּדִשְׁנִית: **דְּרִשְׁנִין.** הַגֵּרֶם אֲסוּר כְּצִירָא לְהוּ כְּדִאֲמִרְנִין אִף הִיא נִעֲשִׂית וְזֵל מִלְּגִיּוֹ פֻּגֵּם בָּלָל: **וְדִרְבֵּי מַרִּי.** ⁽⁷⁾ [בַּתְּמוּרָה] (דף דה.) גְּבִי אִין וְשַׁחְטֵן לִכְרֹו וְאֵעִ"פּ שִׁיחַ נִמְכַּר מִמֶּנִּי בְּיוֹקֵר וְשִׁיחַ סִּסְרָא לְהִקְדֵּשׁ הוּא לֹא הוּא שְׂרִית לֵיהּ לְהַעֲרִיב וְלִמְכֹּר וְשִׁמְשִׁקֵּי דְמִי הַעֲוֵר פֻּגֵּם דְּמִי הַצִּבּוּר: עֲרֵלָה יִחוּר. נוֹף: שֹׂאֵם נִטְעָה. הָאֲחוּז לְאִסּוּר וְקִרְקַע דְּהִיטֵר וְקִמְנִי מוֹתֵר: נִגְרָמָא לְאֲחוּז לְאִסּוּר וְקִרְקַע דְּהִיטֵר וְקִמְנִי מוֹתֵר:

והצריך
ה' שמשחקר צדמי העור פוגם צדמי הצער ואין כאן ריוח, לפי שמתיררר לחמוך יפה ליהמכר (תמורה כד.).

מסורת הש"ס

חולין יג: לעיל לב;
[בכורות יט. וש"נ]
[לעיל מב.], ד) לעיל מג:
יג, ה) [בכורות לג:
וורה כד.], ו) [ג'להמקן]
ערלה פ"א מ"ט, ח) [ועי'
ס' פסחים כו. ד"ה שאני
וכו']

תורה אור השלם

וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעֹר
מִכָּל זָכָר מִתַּיִם:
תְּהִלִּים קו כח
וְלֹא יִדְבֹק בִּידֶךָ
אִמּוּמָה מִן הַחֵרֶם לְמַעַן
וְיָבִיב מִן הַחֵרֶם אִפּוֹ וְנָתַן
רַחֲמִים וְרַחֲמִךָ
רַחֲמֶיךָ כִּפְאֹשׁ נִשְׁבַּע
מִבְּתִיךָ: דְּבָרִים יג יח

נליון הש"ם

וְעָבַר וְכִי
מֵאֵה דְרַבְנָן הִיא. עֵין
לִין יג ע"ב תוס' ד"ה
רֹצֵחַ: תוס' ד"ה לֹא
' חֹמֶר דְּעִבּוּדָּה
בְּבָיִת שְׁאֵנִי. עֵין לְעִיל
יב ע"ב תוס' ד"ה אֵלֶּה
מג ע"ב תוס' ד"ה
אָמְרוּ:

הגהות הב"ח

רש"י ד"ה לא יש
לא"ה לא הוה ממני
שם: (ג) ד"ה תחמיה
ות פתח קולין: (ד) ר' אבהו
וכו' הצל ארין:
ד"ה ודבר
בכורות וגבי בעלי
מזין שנפדו ורשחין
ודברו אין מרגילין וכו'
נפחים וכו' פ' שטור
תב' וכו' ר' אבהו
דבר וכו' ורשחין וכו'
וי לגדל ולהחליף ודמי
יר לפרה שמעפשה
זה הלא גורס אבל
אם דלל חישקין וכו' לא
אף דלל לאסור הס"ד:

הגהות הגר"א

[illegible]

מוסף רע"י

נרשמת הנבייה על הירקות והוא הירק על וממלא בעל הירק, נבייה העלן הנושרין מן הגשמים יולין צינות שרוקח הוררה (לעיל ג.) המולא רצוה של ממנה (לעיל ג.) שלא יכשל בה שראלא (לעיל ג.) שמושיבה בעור

וחותך הבשר ושוב אינה